

Michélisz József meséi

A papagáj

Dél-Amerikában volt egy hatalmas őserdő. Ebben, a mindig vízcseppektől csillogó vadonban a madarak farsangi mulatságra készültek. Mindegyik madár nagyon izgatott volt, hisz a hétvégi vidámságot egy bállal szeretnék volna zárni. A rendezők, az ünnepek csúcspontjaként, vasárnap délutánra szervezték a jelmezbált. A győztes jelmez viselőjének cirádás oklevelet, egy nagy tálnyi kölest, erdei gyümölcsöket és illatos orchideákat ígérték. A karnevált és a jelmezfelvonulást leginkább a papagáj várta, ő ugyanis az első helyet szeretne volna megszerezni. És pedig bármi áron!

Már napokkal előtte az arapapagáj felkereste a szárnyas népet, hogy saját jelmezének elkészítéséhez ötletet kapjon. A madarak szívesen adtak neki tanácsokat. Persze mindegyik megkérdezett mást javasolt neki:

– Öltözz be pávának, akkor biztosan nyersz! – vijjogta a kondorkeselyű.

– Nincs igazad! – helyesbített a nandu.

– Az egyetlen jelölt, akinek esélye lehet, az a paradicsommadár.

A papagáj a parányi kolibrihez is elrepült.

– Kérj minden madártól egy színes vagy aranytollat, akkor te leszel a legszebb az állatok között – javasolta az.

– Ez tetszik nekem, – rikácsolta a papagáj – de másoknak ne áruld el az ötletet! A kolibri ezt megígérte neki.

A papagáj ezúttal biztosra akart menni, hisz néhány évvel ezelőtt kérése miatt ő húzta a rövidebbet. Akkor azzal dicsekedett, hogy a levegő birodalmában ő a legerősebb madár. Amikor aztán a tukán és közöttük párviadalra került sor, a tukán erős csőrével akkorát ütött a papagáj csőrére, hogy az nyomban elgörbült és olyan lett, mint a kos szarva.

Az ara hamarosan gyűjtőkörútra indult a madarakhoz, hogy elkérje tőlük legszínesebb tollukat. Szívesen adtak neki, így estére összegyűlt egy kosztümré való. Szombaton aztán kiválogatta a legtarkább tollakat, és színpompás jelmezt varrt belőlük. A győzelemre éhes madár közben azért ezerszer is a tükör előtt illegette magát, próbálgatta, hogy is állna neki jobban a jelmez. Amikor elkészült a varrással, és magára öltötte az ünnepi ruhát, olyan tarka lett, mint ősszel a határban álló madárijesztő.

Délután aztán, mikor elindult a karneválra, már nagyon izgult. A farsangi ünnepeket a madarak egy matuzsálemi kort megért, száz éves fán tartották. Színes krepp-papír füzérek lógtak az ágakon. Javában állt már a bál, amikor végre elkezdődhetett a várva várt felvonulás. A madarak egymás után vonultak a zsűri elé, hogy jelmezüket bemutassák. Nemsokára a papagáj került sorra. Kissé merev tartásban forgolódott, majd rikító szárnyait a közönség felé lendítette.

– Ő a legszebb! – suttogta a közönség, majd szorgalmasan tapsolt.

Az ara szépségével a zsűritagok szívébe is beleszállt. Nem csoda hát, hogy neki nyújtotta át a zsúrielnök nandu az oklevelet és az ajándékot. A madarak gratuláltak az arának és persze sóvár pillantásokat vetettek a finomságokra. A dicsőség azonban elvette a papagáj józan esztét. Senkit sem kínált meg a kölessel és a gyümölcscsel. Még azoknak a madaraknak sem adott, akik a bál előtt tanácsokkal látták el, vagy tollat ajándékoztak neki. A kolibri szégyellte is magát helyette. Nektárban bő orchideát – köszönetképpen – ő sem kapott. Meg is bánta, hogy segített az arának. A madarak, ennek ellenére, továbbra is jól érezték magukat a jelmezbálban, éjfélig mulattak.

A papagáj anélkül hagyta el a farsangi ünnepséget, hogy előtte bárkivel is táncolt volna. Fogta az ínycsiklós megrakott tálat, majd a folyóhoz repült, hogy a holdfényes víztükörben gyönyörködje a szépségében.

A hajnal felparázsló sugarai a papagájt még mindig egy, a folyó fölé hosszan kinyúló ágon találták. Odaült, hogy mindenki jobban láthassa őt. Ezúttal azonban megfizetett büszkeségéért. A papagájt, aki nagy gonddal tisztította tollruháját, nemcsak az állatok, hanem egy bennszülött is észrevette. Az indián óvatossággal elővette fűvécset és a madárra lőtt. A következő pillanatban a büszke papagáj élettelenül zuhant a földre. Zsákmányát a vadász hazavitte falujába. Húsából finom étel lett. A madár tollait az indián visítók gyermekei kapták, akik ma is ilyen tarka tollakkal játszanak, és némelykor ilyeneket tűznek a hajukba.

A kőből faragott kecskebak

A görcsönyi földút közelében, a mély szurdoktól nem mesze, ahol vegyesgyűrűs- és vadrózsa bokrok szegélyezik a meredek löszpart oldalát, a dombvonulat tetején található egy régi rom. Igaz történetét senki sem ismeri, a múlt és feledés homályába veszett. Egyesek egy hajdani földvár részének hiszik, mások középkori templomról vagy várkapornáról beszélnek.

A Sombereken élő szerbek azonban egy kolostorból átépített törökkori dzsámi maradványának gondolják. A törökök elűzése után szerbek vándoroltak e lakatlan vidékre, sőt közülük egyesek már előtte, a törökökkel együtt jöttek Baranya vármegye dímbes-dombos tájaira.

Amikor az 1600-as évek végén a legtöbb szerb Somberekre költözött, a rom még több falrészből állt. Akkoriban jobban fel lehetett ismerni, valószínűleg milyen épület is lehetett. Tűz pusztította el véglegesen, a falakon még fekete égésnyomokat látott az arra járó. Az idők folyamán az emberek építkezéseikhez elhordták a téglákat és szikladarabokat. Ma már csak két kisebb falrész dacol az idő vasfogaival. Darazsak ütötték tanyát a keskeny téglák mélyedéseiben, ők őrzik a romot és a múltat. A legöregebb szerb a következő történetet mesélte róla.

*

A török időkben egy dzsámi állt a domb tetején. Ide jártak a környező török katonák Allahot imádni. Sombereken akkoriban csak 19 ház állt. Lakói földműveléssel, halászáttal, de elsősorban állattartással foglalkoztak. Kecskéket, juhokat és néhány tehenet legeltettek a Csele-patak melletti réten.

Az illusztrációkat Bruszt Nóra 14 évesen készítette

A környék török ura egy janicsár volt. Bár a muzulmán hitet vallotta, nem vetette meg a jó bort és csodálattal adózott a szobroknak. Ő szedte be az adót is, évente többször. Nagyon zsugori ember hírében állt. Csak gyűjtögette a török ezüstpénzeket, a dirhemeket és az aranyérméket. Egyik portyázásakor állítólag egy gazdag várkapitányt is kifosztott. Legalábbis ezt hallották róla a legidősebb szerbek. Háza a dzsámitól nem messze állt. Ugyanolyan egyszerű építésű volt, mint a többi. A janicsár nem akart kitűnni háza belső gazdagságával.

Néhány háziszolgája arról is tudott, hogy egy jókora, kőből faragott kecskebak áll a kertjében, eldugva a bokrok között. Néha látták is, amint a janicsár odaosont hozzá és megsimogatta a szobor fejét. Egymás között ezért csak bakkecskés úrnak gúnyolták. A janicsár évekkal azelőtt mészkövet hozatott a közeli kőbányából, és faragtatta meg titokban egyik magyar szolgájával az állatot. A szolga aztán váratlanul meghalt. A rossz nyelvek szerint, megmérgezték.

A janicsár a dunaszekcsői palánkvárban teljesített katonai szolgálatot.

Amikor a törököket kiűzték az országból, neki is oly gyorsan kellett elmenekülnie, hogy Dunaszekcsőről egyenesen Boszniába futott. Mindene itt maradt, még szépen faragott kőkecskéje is, amit az egyszerű emberek aztán nem sokra becsültek.

Az új háztulajdonos nemsokára kidobta azt a kert végébe. Széttörni azonban sajnálta. Mint földműves, hamar rájött, milyen haszna lehet egy kőkecskének. Mivel boronája elég könnyű volt, a környéken megkeves nagyméretű követ lehetett találni, mindig ráemelte ezt a kőkecskét a faboronára, így a talajt jobban meg lehetett művelni. Utána aztán visszavitte ismét a kert végébe. Másnak is kölcsönadta, bárki használhatta, akinek szüksége volt rá.

Sok-sok év múlva egy boszniai kereskedő érkezett lovas szekérrel Somberekre. Állatot szeretett volna vásárolni, de nem élőt, hanem olyat, ami kőből van. A szerbek abba a házba vezették, ahol a kőkecske tulajdonosa élt. A parasztember már régen meghalt, most legidősebb fia lakott a házban.

– Úgy tudom, van egy kőkecskéje. Megvenném – mondta neki a kereskedő.

– Igen, van egy. Menjünk a kert végébe – válaszolta a legidősebb fiú.

– Hát, ennek az egyik szarva már letört és eléggé kopott. Így nem sokat ér – szölt a kereskedő. – Mennyiért adja oda? – kérdezte.

– Nem szívesen adom el, mert ezt használom nehezekként a boronámra – válaszolta a paraszt.

– Én annyit adok érte, hogy abból egy vasboronát is vehet. Arra nem kell nehezék.

A paraszt végül ráállt az üzletre, és elégedetten tette el az erszényre való pénzt. A kőkecskét aztán rátették a szekérre és a kereskedő elment.

Másnap a falu szélén az egyik paraszt megtalálta a kőkecskét. Igaz, darabokban. Hasában egy jókora üreg tátongott, és a kecske fejét is le lehetett csavarni testéről. De ezt addig senki sem tudta. Csak az a kereskedő, aki a janicsár unokája lehetett, és aki azért jött vissza Magyarországra, hogy nagyapja kincseit magával vigye.

Mint azt az öreg szerbek mesélték, nem csak ezüstpénzek, de aranyholmik és drágakövel kirakott ékszerek is lehettek a kecske gyomrában.

A parasztember, mikor megtudta, hogy mi volt kecske belsejében, kiment a falu szélére és mérgében apró darabokra verte szét a kőkecskebakot. Így semmi sem maradt belőle, csak néhány alakatlan kő.

Ha a somberek határban egy kőbe botlunk, elképzelhető, hogy az is a kőkecske része volt, és valamikor sok kincset rejtett magában.

Megfejtések:

Betűhalmaz: Mészáros Lázár

Összekevertük: A két legjobb orvos: a természet és a türelem. • A türelmetlenség olyan, mint egy ürge ám rossz lovas. • A szerető szív örökké fiatal. • Szavaidnak súlya legyen, ne száma. • Aki az igazságot elhajlítani akarja, eltöri. • Aki szeret szánkázni, ne restellje húzni! • Aki a szegényeknek ad, Istennek kölcsönöz. • Nehéz a jóllakottnak elhinni, hogy más éhes. • Nem jó ember az, aki csak a maga tányérját nézi.

Mi az? Melyik az?: az árnyék • a fedő • a kis „m”, mert három lába van • a gomba • a fagy • a lyuk • a kémény

Képrejtvények: 1. Kóló • 2. Busójárás • 3. Rácfürdő • 4. Rigójancsi